

Verklarende woordenlijst

Adelaar	gestileerde versie van de arend (aquila).
Adelaar dubbele	een tweekoppige versie van de adelaar.
Adelaarsbeen	de poot van een adelaar waaraan zich nog het bevederde dijbeen bevindt.
Afgerukt	een ledemaat of kop die met geweld van een lichaam lijkt gescheurd zodat er nog driehoekige stukken huid aanhangen.
Ankerkruis	kruis met gespleten en omgebogen uiteinden die in punten uitlopen.
Baniervlucht	twee vleugels van een gerekt rechthoekige vorm, veelal beladen met heraldische stukken.
Barensteel	teken van de oudste zoon tijdens het leven van zijn vader; na diens dood verdween het teken uit het schild. Oorspronkelijk een over het schild gespannen koord of touw, waaraan drie of meer repen stof hingen, later geheel van leer gemaakt en dus volumineuzer van vorm. Uiteindelijk werd de oorsprong van het stuk vergeten en bleef een verkorte versie met drie zwaluwstaartvormige hangertjes over.
Beurtelings gekanteelde	een van boven en van onder ten opzichte van elkaar verspringende dwarsbalk of een van kantelen voorziene dwarsbalk.
Bezaaid	een niet streng bepaald aantal kleine stukken die onregelmatig over het schild verspreid zijn.
Bezant	een platte ronde schijf meestal van goud, soms van zilver, maar dan heet hij eigenlijk penning. De bezant was een byzantijnse gouden munt.
Blaaspijp	een doedelzakachtig instrument, maar zonder bourdons of ruispijpen; dus slechts bestaande uit een mondstuk met ventiel, een blaas en een speelstuk met riet en vingergaten.
Blokje	een rechthoekje dat zowel liggend als staand, meestal met drie of meer tegelijk voorkomt.
Breedarmig kruis	kruis met geleidelijk van smal naar breed uitlopende armen.
Breuk	aan een wapen toegevoegd teken dat duidt op een jongere zoon of jongere tak van een familie, ook bijteken genoemd.
Doorsneden	een horizontaal in twee gelijke stukken verdeeld schild.
Droogscheerders- schaar	schaar waarvan de benen recht eindigen, gebruikt in de lakenindustrie bij het scheren van het nog ruwe laken.
Dwarsbalk	een horizontale band over het schild, komt ook met meer tegelijk voor.
Eenhoorn	fabeldier in de vorm van een paard met wapperende manen, een leeuwenstaart, gespleten hoeven, een geitensik en een rechte, gedraaide hoorn op het voorhoofd.

Gaand	de manier waarop een viervoetig dier normaal loopt.
Gedeeld	verticaal in twee gelijke stukken verdeeld schild.
Geruit	met aan elkaar stotende salmiakvormen overdekt schild.
Geschaakt	met aan elkaar stotende vierkanten overdekt schild, als een schaakbord.
Getralied	met smalle schuinrechtse en schuinlinkse door elkaar gevlochten banden beladen.
Gevierendeeld	door middel van doorsneden en gedeeld in vieren verdeeld schild.
Griffioen	fabeldier bestaande uit de onderhelft van een leeuw en de bovenhelft van een adelaar (met de vleugels) en voorzien van paardenoren.
Heiblok	een vierkant blok voorzien van twee of meer horizontale banden en een ring bovenop.
Hermelijn	heraldisch bontwerk, wit (zilver) met zwarte gestileerde staartjes.
Ingehoekt	door middel van horizontale zeer spitse driehoeken gedeeld schild.
Kantrechtbijl	bijl met extra lang blad om houten balken en planken bij te kanten oftewel glad te maken.
Kegel	een der staande elementen van het kegelspel die omgegooid moeten worden door de kegelbal.
Keper	uit de schildrand komende gedeelten van een rechter- en linkerschuinbalk die elkaar middenboven in het schild ontmoeten en daar een hoek van ongeveer 90 graden maken.
Klaroen	een stuk dat waarschijnlijk een panfluitachtig blaasinstrument voorstelt maar waarvan de echte betekenis niet bekend is.
Klimmend	op de achterpoten staand en met de voorpoten in de lucht maaiend, viervoetig dier.
Koek	een bolvormige ronde schijf; in tegenstelling tot de platte bezant en penning van een kleur in plaats van een metaal.
Kogge	uit de 13 ^e eeuw daterend eenmaster (zee)schip, vooral als vrachtschip gebruikt door de Duitse Hanze, met als karakteristiek een rechte voor- en achterstevan en een hoog, smal achterstevanroer.
Krukkenkruis	kruis met T-vormige armen.
Lam Gods	een gaand lam met over de schouder een staf waaraan een gespleten kruisvaantje.
Lelie	gestileerde bloem van de iris of lis, niet exclusief voor Frankrijk, dus geen Franse lelie.
Lindeblad	hartvormig en gesteeld blad.
Linkerschuinbalk	diagonale band van (heraldisch) linksboven naar rechtsbeneden.

Merk	uit eenvoudige lijnen bestaand persoonlijk teken, veel gebruikt door ambachtslieden, boeren en vissers om hun werkstukken, materiaal en gereedschappen te merken in plaats van een handtekening. Was evenals wapens erfelijk en kwam ook wel in schild terecht.
Merlet	vogeltje zonder bek en poten, betekenis onbekend.
Molenijzer	metalen kruisvormig voorwerp met een vierkant gat in het midden, zit verzonken in de molensteen, door het gat loopt de spil.
Molenrad	het scheprad van een watermolen.
Omgewend	alle menselijke en dierlijke figuren en fabelwezens staan normaal gesproken naar heraldisch rechts gericht, omgewend is dus de daar tegenover liggende stand.
Paal	een verticale band midden op het schild.
Paalvair	vair waarvan de klokjes steeds recht boven elkaar staan.
Rad	(houten) wiel met 4, 5, 6 of 8 spaken.
Ruit	salmiak-vormig stuk.
Schapenschaar	schaar om schapen te scheren; in tegenstelling tot de droogscheerdersschaar heeft deze puntig eindigende benen.
Schildhoofd	bovenste kwart tot eenderde horizontale gedeelte van het schild.
Schildvoet	onderste kwart tot eenderde horizontale gedeelte van het schild.
Schildzoom	overall even brede strook langs de gehele rand van het schild.
Schoorsteenhaal	metalen, verstelbare haak die in de open schouw hing en waaraan een kookketel werd gehangen.
Schrap of scheermes	tot nu toe niet uit de heraldische literatuur bekend stuk, waarvan de functie slechts ontleend kon worden aan de naam van de wapenvoerder: scrappelinc.
Schuinbalk	diagonale band van rechtsboven naar links beneden.
Schuinkruis	diagonaal kruis.
Schuinstreep	zeer dunne versie van de schuinbalk, vooral gebruikt om bastaardij aan te duiden.
Sint-Jacobsschelp	bepaald type schelp verzameld en gedragen door de pelgrims naar Santiago de Compostela in Noordwest Spanje.
Springend	op de achterpoten staand, met de voorpoten naast elkaar in de lucht (in tegenstelling tot maaierend), viervoetig dier.
Steur	in Nederland niet meer voorkomende, zeer grote vis, in de Middeleeuwen een lekkernij, levert kaviaar.
Stoopkan	(wijn)kan van circa twee liter inhoud.
Tegenzegel	zegelafdruk op de achterzijde van een zegel.
Uitgeschulpt	randversiering bestaande uit scherp getande, halfronde happen.
Vager	van takken gemaakte soort korte bezem.

Vair	heraldisch bontwerk bestaande uit klokvormig gestileerde witte en blauwe velletjes.
Vlucht	twee adelaarsvleugels naast elkaar, veel voorkomend als helmteken maar ook in het schild.
Vrijkwartier	het zich rechtsboven in het schild bevindende kwartier, teken van een jongere tak van een geslacht of van bastaardij.
Wassenaar	op de rug liggende halve maan.
Wildeman	fabelwezen; geheel behaarde man, soms met loofkransen om hoofd en heupen, meestal voorzien van een knots of knuppel.
Zuil	heraldisch stuk waarvan de oorsprong niet bekend is maar dat pertinent niet lijkt op een normale zuil.